

Taajamametsien käyttö- ja hoitoperiaatteiden laatiminen

Ympäristölautakunta 09.11.2023 § 90
548/10.03.01.05/2023

Valmistelija

Paikkatietoasiantuntija Sami Sainio, Kaavoituspäällikkö Antti Kivikko

Taajamametsillä tarkoitetaan asemakaava-alueen metsiä sekä aivan asemakaava-alueen tuntumassa sijaitsevia virkistyskäytössä olevia metsäalueita. Oriveden kaupunki omistaa noin 100 hehtaaria taajamametsäksi luokiteltavaa metsää. Taajamametsäkuvioiden pinta-ala vaihtelee muutamasta aarista muutamaan hehtaariin. Tällä hetkellä taajamametsille ei ole kattavaa ja ajantasaista hoitosuunnitelmaa. Taajamametsillä sekä niiden hoidolla on merkittäviä vaikutuksia katu- ja ympäristökuvaan.

Orivedellä taajamametsien hoito on viime aikoina ollut vaihtelevaa ja perustunut osin lähinnä kohdekohtaiseen suunnitteluun. Taajamametsissä on kaupungin alueella tunnistettuja hoitotarpeita. Myös asukkaiden ja maanomistajien puolelta tulee kaupungille paljon palautetta ja toiveita kaupungin omistamien metsäalueiden hoitoon liittyen.

Uudistettavassa hallintosäännössä on tällä hetkellä suunniteltu, että asemakaava-alueen metsien hoidon osalta päätösvalta olisi kunnallistekniikan päälliköllä. Hallintosäännön uudistaminen on ollut kaupunginhallituksen käsittelyssä. Kaupunginhallitus on päättänyt kokouksessaan 23.10.2023 esittää valtuustolle uuden hallintosäännön hyväksymistä. Uusi hallintosääntö tulisi voimaan esityksen mukaan 1.1.2024. Kunnallistekniikan päällikön yhdeksi tehtäväksi tulisi hallintosäännön luonnoksen mukaan vastata kaupungin asemakaavoitettujen metsä- ja viheralueiden suunnittelusta, rakentamisesta, hoidosta ja ylläpidosta sekä puuston myynnistä lukuun ottamatta laajoja, maisemallisesti merkittäviä tai ympäristöstä poikkeavia hankkeita.

Taajamametsiä voivat olla myös asemakaava-alueeseen rajautuvat kaava-alueen läheiset metsät, joilla ei kuitenkaan ole voimassa asemakaavaa. Nämä taajaman läheiset metsät ovat monesti mm. virkistyskäytön kannalta keskeisiä. Näiden alueiden osalta hallintosäännön luonnoksen ja nykyisen hallintosäännön mukaan puuston myynnistä päättää kaavoituspäällikkö 40 000 euroon saakka sekä tätä suuremmissa puukaupoissa kaupunginhallitus.

Alueiden hoidon ja käytön kokonaisvaltaisen suunnittelun sekä töiden ohjelmoinnin kannalta olisi eduksi, jos kaupungilla olisi hoitosuunnitelma taajamametsiin liittyen. Hyvällä suunnittelulla voidaan vaikuttaa myös taajamametsien hoidon muodostamaan taloudelliseen kokonaisvaikutukseen. Puustoisten alueiden hoito kerryttää puuston myyntituloja, ja tätä on suunnittelun kautta mahdollista yhdistää vähemmän puustoisten alueiden hoitoon, joka puolestaan monesti on kustannusvaikutukseltaan negatiivista. Vuositasolla toimenpiteitä on mahdollista suunnitella kokonaistalouden mukaan ja/tai alueellisina kokonaisuuksina. Töiden ohjelmointi ja suunnittelu edellyttää kokonaisuutta käsittelevää suunnitelmaa.

Hoitosuunnitelman avulla toteutetaan metsänomistajan metsälleen asettamia tavoitteita. Taajamametsien kohdalla tavoitteiden kirjo on

laajempi kuin talousmetsässä ja usein joudutaan sovittamaan yhteen keskenään vastakkaisia tavoitteita. Suunnittelun rooli siis korostuu. Ennen kun taajamametsille voidaan laatia käyttö- ja hoitosuunnitelma, niin tulee laatia käyttö- ja hoitoperiaatteet taajamametsille. Periaatteilla kaupunki valitsee ja osoittaa, millaisia periaatteita se taajamametsien käyttöön liittyen asettaa ja noudattaa.

Taajamametsien hoito on monelta osin pienipiirteistä ja talousmetsän hoidossa käytettävä ”työkalupakki” ei aina kaikilta osin sovellu taajamametsien hoitoon. Tavoitteiden lisäksi tulisi siis määritellä taajamametsänhoidossa käytettävät työkalut eli metsänhoidon toteutusperiaatteet.

Tässä vaiheessa määriteltävien tavoitteiden ja periaatteiden on järkevää olla ylätasoa tavoitteita, joiden käyttöä ja konkreettista toteuttamista suunnitellaan myöhemmin mahdollisesti laadittavassa käyttö- ja hoitosuunnitelmassa tarkemmin. Suunnitelman laatimisessa sekä toimenpiteiden käytännön toteutuksen suunnittelussa on järkevää mahdollistaa myös suunnitteluun osallistuminen.

Taajamametsien käyttö- ja hoitosuunnitelman pohjaksi olisi hyvä määritellä:

- Taajamametsien hoidon tavoitteet
- Taajamametsien hoidon toteutusperiaatteet

Toimivalta

Hallintosääntö 30 §

Esittelijä

Kaavoituspäällikkö Antti Kivikko

Päätösehdotus

Ympäristölautakunta päättää

1) käynnistää taajamametsien käyttö- ja hoitoperiaatteiden laatimisen.

2) nimetä periaatteita laativaan työryhmään kunnallistekniikan päällikön, kaupunginpuutarhurin, kaavoituspäällikön ja paikkatietoasiantuntijan.

3) nimetä työryhmään luottamushenkilöedustuksena ympäristölautakunnan puheenjohtajan ja hänen varajäseneksi ympäristölautakunnan varapuheenjohtajan.

4) nimetä yhden työryhmän jäsenistä ryhmän puheenjohtajaksi.

Kaavoituspäällikön kokouksessa tekemä muutos päätösehdotukseen:

Ympäristölautakunta päättää

1) käynnistää taajamametsien käyttö- ja hoitoperiaatteiden laatimisen.

2) nimetä periaatteita laativaan työryhmään kunnallistekniikan päällikön, kaupunginpuutarhurin, kaavoituspäällikön ja paikkatietoasiantuntijan sekä sihteeriksi ympäristölautakunnan sihteerinä toimivan toimistosihteerin.

3) nimetä työryhmään luottamushenkilöedustuksena ympäristölautakunnan puheenjohtajan ja hänen varajäseneksi ympäristölautakunnan varapuheenjohtajan.

4) nimetä kaavoituspäällikön ryhmän puheenjohtajaksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kunnallistekniikan päällikkö Mika Kuivanen ja paikkatietoasiantuntija Sami Sainio olivat asiantuntijoina paikalla asian käsittelyn aikana.
